

СТАРМАЛИ

У Новоме Саду 30. априла 1886.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — годишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве: 10. — 5. — 2½ динара или франка. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Porcellangasse, 56.) — Претплата и све што се тиче администрације шаље се штампарији А. Пајевића у Нов. Саду. — За огласе плаћа се 6 новч. од реда, слова као што су ова и сваки пут 30 новч. за жиг.

ИЗ СРБИЈЕ.

(После избора).

Хвала богу! викнули жандари,
Свршило се, макар и неславно.
Вака посла и така притиска
Нисмо богме произвели давно.

Свршило се! вичу полицаји,
Ни дан ви ноћ не имасмо санка.
Оно с' зове: избори су били, —
Ал у ствари то је била хајка.

И профузи оданули душом,
Падеше им кључеви у крила:
Ваљда ћемо сад имати мира,
Изборна се куга прекужила.

Свршило се најсветије право,
Муклим гласом и „Видело“ каже.
Српска деца у шуме се крећу,
По шумама родитеље траже.

Начелнике мучи грижа, страва,
Писарчиће у сну дави мора.
То је одсев уставнога права,
То је слика слободни избора.

Па ма да је тако (и још црње)
Народ ипак рекао је јасно:
Виделовце не можемо трпет?
— То је народ изрекао гласно.

То ће чути цела Европа.
Одбијаће с' од брега до брега.
Само Милан можда чути неће, —
Његов оклоп од пете врх главе,
Његов пркос дебљи је од свега.
Калимегданџија.

Шетња по свету.

XXIV.

Дакле у Загребу је др. Тушкан осуђен на две године робије за то, што бан Хедервари није ударен ни руком ни чизмом. То је да богме са свим у свом реду, али онда да ми је знати, за што су Старчевић и Гржанић осуђени, кад бан није ударен? Једне осуђују, што су бана напали, другог опет осуђују, што бан није ударен, па у тој збрци је тешко простом човеку да се распозна. Чисто му долази, да мора веровати, да су многи у Хрватској ударени мојрим обојком, кад већ нико није ударен ни руком ни чизмом. Или му пак мора доћи, да побегне из земље, у којој се таква чуда догађају, као што је побегао онај простодушан источњак од цивилизованог Европејца. Шетао се т. ј. источњак зими са цивилизованим Европејцем по једној европској вароши. Европејцу су озебле руке, па је почео дувати да их загреје.

„Шта радиш то“ питао га источњак.

„Грејем руке,“ одговори Европејац.

За тим, пошто је већ подне било, одоше у неку гостиону на ручак. Чорба је била врло врела те је Европејац дувао да је расхлади.

„Шта радиш сад?“ питао га источњак.

„Хладим чорбу,“ одговори Европејац.

„Е јесили чуо: из чијих уста изилази и вруће и хладно, с таким човеком нећу ни друговати, а камоли заједно јести!“ ускликну источњак, баца кашику и побеже на поље.

Тако је готово и у Хрватској. И тамо изилази на једна уста и хладно и вруће, а ко ће се напо-слетку смрзнати од те хладноће или растопити од те врућине, то ћемо још видети. „Ако бог хоће, може и лопата да пукне и убије зеца,“ рекао је Циганин, па ако бог хоће, могу се и у Хрватској прилике на боље

окренути, те ако се већ мора што хладити, ваљда ће онда бан Хедервари из Хрватске охладити, па да се тако и тамо једном смири свет.

А томе би било већ крајње време, јер ето и Грчка тек што се није са свим утишала. Новине до душе јављају, да је сад тек настала права опасност, али ја то не верујем, а не верујем с тога, што су посланици страних сила отишли из Атине. Догод су били страни конзули у грчкој престоници, донде је по мом мишљењу непрестано претила опасност, да ће се Грчка и Турска почупати, јер ти конзули, то су баш они прави нарушиоци мира. Можда се и варам, али ја се држим физичког правила и исповедам, да исти узроци производе и исте последице. Тако н. пр. да су страни посланици одмах по пловдивској револуцији отишли из Београда, онда не би дошло до рата између Србије и Бугарске. Да није тада Кевенхилер био у Београду, онда нит би краљ Милан пошао у Софију, нит би кнез Батенберг дошао у Пирот, те по томе прави је узрок српско-бугарског рата то, што посланици страних сила нису благовремено отишли из Београда.

За то ја држим, да је сад тек осигуран мир, по што су посланици страних сила оставили Атину. Сад неће тамо бити више кога, који ће сејати раздор и неслогу, те ако баш и дође до рата, бар се грчки народ неће имати рад чега кајати нит срамотити, као што је случај са српским народом у Србији. Него тешко да ће „грчка мудрост“ допустити, да до крви дође. Грчке су дипломате као и онај комесар, који је спазивши оружане лопове, викао својим момцима: „Држите ме људи, јер ћу их све поубијати,“ но кад га момци од страха оставише и хајдуци склепташе, а он им рече: „Ево, браћо, што имам, да вам дам, а што

немам, да ме почекате.“ С тога садања ратоборност грчких дипломата још не значи, да ће неизбежно морати доћи до рата, т. ј. ако се у Ливадији није ништа скувало, а ко ће морати јести из ливадијске кујне, том се не може рећи ни „добар апетит,“ нити „на здравље,“ јер ће му пресести. Но сада се још само кува, те још не може доћи до постављања стола и до једења, а кад једном до тога дође, онда ће бити доста жацања и кајања.

И тако сад само још да добије г. Степа Павловић орден, наш „јединац“ да постане владиком ма и над Циганима и Герман да се смири, па онда ће европски мир бити осигуран — до прве прилике, а међу тим ће Аустрија по Босни ширити културу и хуманитарност, што ће скорим на најсвечанији начин и доказити, јер ће Аустријска власт ових дана њих седам Бошњака — обесити и то баш у Тузли, где се пре кратког времена онако сјајан банкет приредио!

Да, да! Грб данашње културе и хуманитарности, то су — вешала! . . .

Милисав.

У Ш Т И П Ц И.

У „Застави“ стоји, да је у мађарском селу Елеку одгризао муж жени нос у свађи. И по овоме се види, да увек невини страдају, јер шта је сиромаш нос скривио, да због језика тако налени?

* * *

Архијерејски сабор у Београду изабрао је за упражњену шабачку владичанску столицу три кандидата, али се ни један не хтеде те почастити примити. Услед тога не може наш калуђер Радић да се доста начуди, како то може бити, да има људи на свету, који неће да су владике.

ПОДЛИСТАК.

Рецепт од кијавице.

Хумореска.

(Наставак).

Стајала је тако неко време, а у тим је из једовитих мисли трже неки познат глас:

— А шта ти радиш ту, Алка? Кога чекаш?

Алка се окрете и виде Јовицу.

— А гле, ти си зар то! Баш добро што си дошао, јер онај опет канда није при себи. Помисли, ја стојим овде, а он прош'о поред мене ко поред турског гробља; ни да ме је погледао. Та и пцето своје кази човек боље него он мене. Та пусто, да ми је бар помоз' бог назвао, кад већ друго што није. Ево ајде сад самном, па ћеш да видиш, вако ћу му да открешем, за то.

— „Та ваљда те је превидео, кад је ушао. Немој опет ти тако ома да будеш готова на свађу. Боље му лепо реци, да те други пут не срамоти тако — рече Јовица некако утешително.

— Знам, знам ја да си и ти такав ко што је и он. Вама мужевима су жене скотови, ал' нека, нека, потражиће он мене. . . и Алка одједном остави Јовицу, па оде про-

тивном правцу од своје куће. Тим правцем иде она увек, како се мало споречка са Остојом. Јовица је већ знао, да ће она к своме брату, па се и он упути камо је пошао, т. ј. да чује од Остоје, шта му је доктор казао.

Баћ-Остоја је тешким корацама ишао нагло по соби, и тихо је певуцао. Сав је био сретан и весео, што му се и по лицу могло познати, јер му сад чело није више било натуштено, а обрве су стајале природно, не више навучене на очи.

— Гле, гле; та ти си баш ништо друкчији сад. Дош'о си ми, ко да си пијан — рече му Јовица, који баш сад уђе унутра у собу. Па шта ти је казао доктор, кад си био код њега?

Јовица је већ знао како треба да се са баћ-Остојом говори, т. ј. Он је викао и то тако јако, да је знао е баћ-Остоја баш сваку реч мора чути. Ал' га јако зачуло, што се баћ-Остоја свих његових питања чинио невешт, не одговарајући ни на једно. Он је започетим тактом ишао по соби, па је непрестано певуцао.

— Но, баш право вели Алка, да ти ниси данас при себи. Ето си прошао поред ње, каже, па је ниси ни погледао; она те питала што-шта, а ти јој не рече ни речи. Ето те ја питам, а ти ћутиш; заинтачио си ићи по соби, као да си манит. Што не одговараш? Шта ти је казао доктор?

Министар Тиса издао је наредбу, у којој вели, да беснило међу људима све више отимље маха, те наређује властима, да још оштрије пазе на псе. Министар финансије пак употребио је ту прилику, па вели, кад су људи бесни, онда за то нема бољег лека, него — повишење порезе и дефицит.

Вршчани су о свом трошку хтели да подигну ђимназију, али то из „државних обзира“ не допушта министар просвете, јер вели: „Није ли вам зар доста, што сам вам дао две лепе наименоване учитељице, него сад хоћете себи на врат да навучете и ружне професоре?“

У Русији хоће поред женских ђимназија да подигну скорим и женски универзитет, а међу тим у Угарској одгризавају мушки женскињама носове. И то је један доказ више, да је Русија варварска, а Угарска цивилизована земља.

М.

Избори у Србији доказаше, да је краљ умео да изабере најгору владу, а да је влада умела да изабере најгоре чиновнике.

Напредњаци се хвале да су при скупштинским изборима победили. Но биће пре истина да су — побледили.

Уредник „Нашег Доба“ добио је одиста орден св. Саве. Само да се то није десило одмах после оног „Стармаловог“ чланка. „Прича о једном ордену,“ много би свечаније изгледало. Овако је та цела ствар по уредника „Н. Д.“ врло трогателна.

— Зар ти мораш знати свашта! — продера се баћ-Остоја на њ. Казао ми, да — — ал' пре лек био, нег' што ти запит'о. Ово није за казивање, јер неће бити од лека, ако кажем.

— Е, па кад није за казивање, ти не мораш казати; баш те нећу ни молити — и Јовица зграби своју пубару, па срдито залупи вратима и оде.

Баћ-Остоја остао у соби сам. Деце нема, а Алка већ неће доћи вечерас па баш добро, бар ће на миру моћи употребити рецепт за балабан. Да је „она“ код куће, зна баћ-Остоја, да неби било од његова лечења ништа. Па баш зато се онако и понашао са њоме, јер је знао, да је то најлакши начин да се опрости ње. То је за вечерас, а већ сутра ће доћи она и сама. Није то њој првина, да она истим путем тражи регреса за нанесену јој увреду.

Кад, као обично, преноћи ноћ код свог брата, па се зајутра тек изненадно увуче у собу, па ћути, ћути, а баћ-Остоја готов на измирење, тек јој онако у шали рекне: „ето видиш, да ниси ишла Мати“ — тако је име брату јој — „уштедила би труд свој, па се бар неби сад морала враћати“, а Алка га срдито тек погледа испод обрва, које је сасвим навукла на очи, па их онда све мало по мало диже на више, док кроз два-три часа не дођу на одређено место њихово и тад му је Алка већ опростила.

Баћ-Остоја се шетао још мало по соби, па онда узе

Ђира. Добио сам писмо из Београда.

Спира. Па шта ти пишу?

Ђира. Уредник „Нашег Доба“ још није добио орден св. Саве.

Спира. Па знаш шта? Ајде да му нас двојица то израдимо.

Ђира. А како?

Спира. Донде ћемо о томе говорити, док се напредњачкој влади не додија, па сиромашку ту жељу испуни.

Ђира. Добро си се сетио. Испунимо хришћанску дужност према противнику свом. Да видимо како ће нам благодарити.

Ђира. Кажу ти мени, кад би напредњаци изабрали Перу Тодоровића за почаснога члана своје партије, — били се он примио?

Спира. Та овејан радикал не може бити члан Гарашанове партије, бар то не може бити године 1886 после Христа.

Ђира. Али само почасни члан.

Спира. Е брате, не знам би ли се примио, ал да би тај шпас имао смисла, то стоји.

П у с л и ц е.

△ Избори су свршени. Већина је истесана. Гарашанин вели: водем добити и псовке него бативе.

✱ Чујемо да краљ Милан ову скупштину неће

лушу, напуни је из дуванкесе дуваном, па запали и поче у сву сласт увлачити дим из душе, да је од силне сласти све цвркло у камишу. И попушио је он читаво по луле, а да му је дим икаква квара направио у грлу и у носу. Па се радује баћ-Остоја, радује, се боже, где му сад ништа не смета, да гове страсти, удовољству своме. Ал' није се, сиромех дуго радовао јер уједном га поче грести у грлу, и он удари у кашљање, тако силно, да му очи набрекне, а глава као да се све већма шири, да се ваљда распукне. Но још му је најгоре то било, што му се непрестано хтело да кија, а како се он најбоље намести за то, одма му се онда осујети то. Али се није то опет сасвим сталожило, него је опет сваки час почињало, па онда опет престајало. Као да је какав вулкан у носу му, тако је баћ-Остоји изгледало. Па много се дизала и спуштала лава у вулкану том, ударајући о слојеве непробојне, док напоследку већ није их пробрала.

Ци — ци — ци — — ха — ха! — и баћ-Остоја је фактично по три пут кијао у један мах, а у том кијању варијало је силовно кашљање. Помислите само, да је то велика невоља, кад човеку уједанпут дође и да кашље и да кија. Он намисли да једном пусти на вољу, а друго претме крајину, па — читав рат!

Од силна напора наишао после и јед на баћ-Остоју, а он овоме даде одушке у томе, што је зграбио лушу, па је

WWW.UNILIB.RS
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

отворити са цигаром у руци, јер поред многих маме-дука, биће у њој доста и запаљива материјала.

× Ове године било је о Ђурђеву снега, — али црне трагове бесних силедија није могао да покрије.

□ Елем слога велесила одржала је према Грчкој васерпробу. Како би одржали фајерпробу — то је друго питање.

♣ Даклем и Јокаји је био у Тузли. Сад нам може лепо описати како људи у Босни скачу на јарчеву мешину, а кад падну на нос сви им се смеју.

♣ Баварци се једе на свога краља, зато што све зида. Други се опет љуте на скога краља што све руши. — Баш се тима народима не може угодити.

♣ Из Берлина терају Словаке, који продају мишоловке. Сигурно је Бизмарк израдио себи патент, за прављење мишоловка.

Проба пера.

CLXXII.

У похвалу мушке стране.

Сви су људи „момци“,
Као чврсте стене;
Прави су јунаци
— Док се не ожене.

Сви слободу своју
Тако скупо цене,
Мегданџије храбре су,
— Док се не ожене.

Један, ако треба,
На сто врага с' крене;
Не боје се никог
— Док се не ожене.

Али и у браку
Нађе се јунака.
Тако ј'
То јест' ако ј'
Супружница млака.

CLXXIII.

У похвалу женске стране.

Све су цуре кротке,
Не маре за владу,
Тихе су и благе
— Док се не удаду.

Да су слаба страна
Осећају, знаду;
Повлаче се скромно
— Док се не удаду.

Као љубичица
Крију се у хладу;
Мустра мирољубља
— Док се не удаду.

лупио о под, тако њежно, да се на стотину парчади распштала.

Ал' није ни ово помогло — кашаљ је све јачи, а кијање све брже и брже бивало. —

На пољу је већ сутон распустио своје кончиће, који се полако ткиваху у провидну светлост, те је ова све више и више губила од своје провидности. Кончићи ти све су брже и брже се уснивали у ту тканину, док напослетку нису постали тако чести, да нису дали гледати кроз себе, а светлост су потисли и на земљи је био мрак.

Као што све, што има почетка, мора и свршетка имати, тако је и с кијањем и кашљем баћ-Остојевим морало да се збује.

С почетка бесно, силно, па све бешње и силније кашљање и кијање дошло је, а напослетку до врхунца беснила свога, па се онда са те границе све повлачило на ниже, док није већ дошло на оно постоље, са ког се отпочело. Но ни ту се није дуго задржало, јер се напослетку сасвим утишало и баћ-Остоја је већ могао да мало одахне душом.

Осуло се небо звездама, и изгледаше, као да је једно велико село, у ком у свакој кући гори свећа. На пољу је фијукао ветар бесно, мниш, е хоће да домаши чак и до неба, па да оне небесне светиљке све редом погаси. Ал' лакше, ветре, лакше! Немаш ти толико снаге, да се чак и тамо одвитлаш! Зар ти није доста што си ладноћом сво-

јом посмрзавао све, да свуд чисто пршти и шкрипи од мрза, силовна и јака!

И који није знао оно физично правило, да ладноћа молекуле скупља све у чвршће, па да се цело тело отуда збегне, сад се могао уверити о томе; јер куд ти се год домакло оком, свугде си виђао ствари све нешто необично мале; па и сам велики и вазда црвени нос сеоског бирташа, који стоји на вратима од биртије и изгледа, хоће ли му доћи који гост, сад је сав помодрио, да се смањило, да онај, ко је његов нос у лето видио, и по овом добио у души представу о лику бирташевом — сад га зацело не би познао. Ни дај боже онај његов лепо, расцветани нос

Ал' није та зима сметала баћ-Остојевим мислима, јер он је био у топлој соби, а мисли опет у још топлијој глави, па су остале у старој ширини својој, јер ладноћа није допрла до њих, па да их стегне, и тако је баћ-Остоја без сметња могао да мисли о рецепту, о начину, како да се курталише балабана.

— Јест, јест, „нуз плот“ ми је он казао, а не нуз зид. Па морам се држати његових речи, ако оћу да се опростим немани ове. Добро, што није ту Алка, а и што нисам Јовици казао за лечење, бар ће се изненадити кад тек уједанпут виде сутра да мирно пушим, а не дражи ме кијање и кашаљ тако је он говорио полугласно.

Затим изађе из собе и уђе у авлију, која је са сока-

Ал се и у браку
 Нађе пиле меко;
 Тако ј'
 То јест' ако ј'
 Муж хајдукли Вељко.

Г—Д—Н.

Што-но кажу: „и к себи и од себе“.

Чуо сам жалосну вест, да је уредник „Бршљана“ г. Ђорђе Рајковић у . . . броју свога листа убио г. Тону Хаџића тако јако, „да сирома Тона ни о фтором пришествију господњем неће моћи оживити.“

То су ми говорили људи о којима знам, да за новости само оне разбирају, које су пикантне и по мало скандалозне. Ја сам био неверни Тома. Али ипак за то рекох: Дајте ми „Бршљан“, да видим који је то андрак. Јер мене везују старе миле везе и уз „убијеног“ Тону Хаџића, као и уз Брута његовог Ђорђа Рајковића.

Дође ми „Бршљан“. И ја нађох што сам тражио.

Умрло је наш незаборављени Јов. Суботић. Он је могао мислити, да ће о његовом опелу бити више слова и беседа, — јер то је и заслужио. Али ипак зато није имао каде, да смрт своју предговести бар на 3—4 дана у напред, како би се говорници на танане могли спремити. И тако г. Тона Х., може лако бити да није имао ни два-три сата времена, да беседу своју састави.

Е сад је г. Рајковић пронашао, да у беседи г. Тоне има и таквих алинеја и фраза, које су, истина сасвим прикладне спомену Јов. Суботића, али нису оригиналне него су позајмљене. И то је тај топуз, којим је Рајковић Хаџића „смлатио, смлавио и у пра сатрљо.“

ка баш плотом била заграђена. Ишао је дуго уз тај плот, па га прегледао, а поједине даске у њему дрмусао. Кад је већ са тим разгледањем, био готов, уђе опет у собу свуче се па онда узме неко ћебе, и у кошуљи изађе у авлију, и простре ћебе доле поред плота.

Како је онако врућ у самој кошуљи изишао из собе а зима га ухвати и он поче већ дрхтати. Ал' опет њега ни то не поколеба у намери његовој. Та за бога, већ му досадио балабан, а ено му доктор казао, да дигне ноге нуз плот, па да их држи тако једно четврт сата и онда ће балабан попустити. На сеоском торњу баш откуцао осми час у вече.

Дакле се спусти он на ћебе, подиже ноге у вис, и отабачи их уз плот, као две цепанице. Није дуго остао у стању том, а на целом телу поче да дјејствује оно правило о ладноћи; све се жиле почеле грчити, а и вилице се стегле и он поче цвекотати.

Али, на муци се познају јунаци — а баћ-Остоја је показао, баш јесте прави јунак, јер са позиције не хтеде утећи, него је чекао истрајно и јуначно, док томе час дође.

Но није му се дало да то мирно чека, јер врата се авлијска нагло отворише, а како је он баш поред врата био отабачен, а и једна му нога баш на овима стајала, то се са позиције своје премете чак на два корака од

Ја сам уверен да г. Тона ову беседу није за то говорио, да се њоме обесмрти, нити би је уврстио у целокупна дела своја. А и то сви знамо, да је продуктивност и брзина њена у разни људи врло разна. Знамо и то да самртник не може чекати, док му се надгробно слово класичном оригиналношћу исконцептује, допуни, дотера, на чисто препише, па онда опет поправи, изокругли и т. д. а немоли да се изврши правило: *nonum prematur in annum*. И за то су надгробна слова кроз толике векове ћутке стекла неко изузетно право, да се не мере баш здраво строго рифом пуне оригиналности, него мерилом другим.

Али коме ја то говорим. Зна то веома добро наш стари књижевник г. Ђ. Рајковић. Та ваљда је бивао кадгод и он у тој прилици, да о чијем опелу што прозбори — — Чекајте, чекајте ја се баш сећам једне прилике.

Пре своји 35 год. умрло је у Новом Саду врли младић Ђура Чакра. Над скрињом покојниковом говорио је (у стиховима) г. Ђорђе Рајковић. Ја сам знао да је та песма била већ негде штампана (првобитно намењена је била некој женици, ако се не варам: „Ленки“) Ја сам то знао, па ипак за 35. година о томе нисам ником говорио. Та ко би још у надгробним словима тражио пуно савршенство оригиналности! То је чисто и немогуће.

Али кад је г. Рајковић према другима тако строг, онда морадо постати и ја мало благоглавољив.

Но овим нисам хтео г. Рајковића да убијем (*das delikt steht ja ohnehin schon unter dem Schutze der Verjährung*) — те пакости немам, шта више знам да г. Рајковић треба још дуго да поживи на корист наше књижевности, — али то исто мишљење имам и о г. Хаџићу — јер ни њега Рајковић није убио, само

врата, на којима су блесасто, у највећем изненађењу стајали — Јовица и Алка.

— Е, часни те потро, лудо матора! А који те је бес ту наместио — започе Алка, која је прва од изненађења себи дошла.

Баћ-Остоја се из садашње незгодне позиције ископрца и управљено стане пред Јовицу и Алку, а и сам не знађаше, шта да ради.

Но Јовица, кад га виде необучена, а он га шчепа, па мало силом, мало милом, и угура га унутра у собу.

Тад уђе за њима и Алка, и сад тек настаде у соби права збрка од чуђења. Јовица и Алка просуше иљаду питања на баћ-Остоју, да им разјасни: откуда се нађе на такој великој зими необучен и гологлав у авлији, ал' и стена би ваљда пре проговорила него он. Само што сева очима од једа, а непрестано гунђа неразумљиво, усиљавајући се, да се не пода дрхтавици, која је ипак најјачала његово усиљавање.

— Шта је теби, човече јеси л' махнит, ил' си полудио?! — готово у један мах виче и Јовица, а и Алка.

Ал' баћ-Остоја се намрштио, па само сева очима, као да муње шибају из њих. Па онда легао у кревет, главу завалио у јасгук, а на очи навукао дуњу.

Јовица гурну Алку и припадне јој, да сад ћути и да „га“ мане врагу, него нека иде, да заложу у пећ, јер

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

је мало запрашио буздуваном, а то је његова nobl па-сија нарочито према Тони Хаџићу.

Ако се злуреди противници г. Тоне Хаџића на ово мало покуње, — а ако г. Рајковић бар у себи помисли: боље би било да сам седио с миром — онда сам своју цел постигао.

Аноним.

Писма која је вредно читати, — ма да нас се не тичу*)

I.

На господин барон Ђоко — калфа код г. Н. Н. у Б;

Ти поздрављам да си здрав побратиме.

На твоји милу писму, што си гу на мене пратио, ја ти лепо казујем фала на тебе, и ти молим да си не срдитиш штој ти досад нисум писо, знајеш нисум имо време, све сум сос шпекулација моја, и сос господа велика у друство био, па неси наћи време:

Ја сум био сос Мишу и Томо на једно Ball код Schvenber. и сум имо сви разговор за тебе, што ти неидиш мало у fremt, и видиш како други луди живет, и радити велико свет на ова земља, како бре, зар није тако, си дошо из твој ковинско град у то варош Б и ти ту заборавио и Бог и ђаво, неси маторо бабу бре да седиш од обајле до акшам код ђерђеви и правиш платно ђерђе-лије, море и скупо време бре несрјеку, зар си сањим не знајиш како су радио наше старо Грку из Мореја велика? кој прво човеку? Грку, кој прво трговац? Грку, који има аспри? Грку, који прво филозофу? опет Грку. Који прави календаре? Грку, који знава како се земља тресе?

*) Овим писмима уредништво није је што додало, није што одузело, само је некоја имена изменило.

видиш, да тај цвокоће, па може још свашта бити од њега — заврши он.

Ма колико да је Алка била јогунаста, ипак јој се ту баш није дало да јогунаста одржи победу над сажаљевањем. Одма је изишла на поље и толико је ложила у пећ, да су све гредице пуцале.

Оно истина, да је то мало чудновато, откуда се она смиловала, па и преко обичаја свога дошла од брата јој, а није тамо код њега ноћила. Ал' то је отуд било, што је Јовица отишао по њу, па јој је толико говорио да иде, док напокон није попустила и рекла, да ће ићи, ал' само онда, кад „ен зачми“.

Још ни толико неби била попустила, ал' јој Јовица непрестано говорио како му Остоја нешто сумњив изгледа, па треба да има ко да пази на њега, јер ко зна шта је још он заумио у својој глави. То ју је приволело, дакле, да дође кући. Та није она пошла за Остоју што је морала, већ што га је волела. Па и сад га воли.

Баћ-Остоју сад тек ухватила права дрхтавица кад се соба тако јако загрејала. Но он опет не хте то да каже ником, али се то видело по дуњи; наравно — ко није знао да је Остоја под њом, мислио би да дуња сама дрће. И Јовица и Алка видели су и знали су ко је под дуњом, али су непрестано ћутали — прво оно велико изненађење одузело им речи.

Грку, који ради сос политика? Грку, Грку и све Грку, су ишло по свет, читало многу книга, а што гу радиш ти? устанио са абаиле прво, и си периш и правиш велико бара по соба и ти цсуј госпођо. Једиш, мазеш лица сос помада, и периш зуби сос прашак, идиш у болта и продаваш, а у вече идиш из болта узмиш тутун па у кава на проклето на оно дјаволско билијарум удариш сос мотка кугла на кугла и казиш, Viere gemacht, и изгубиш паре, и у јутру ти боли глава што ти празно цепену. Што си стеко бре код твој газда за 10 годину, дего ми кази, имаш једно пар ципело бело од цвалик, шешир нова мода од плиш, и велико рачун у тефтер, тако се бре неси града капитал за твој старос; несрјеку, океш да идиш без чизму, знај се некјем да ти резалим спред тије луди тамо, аман сам ти побратим ити желим сваку добру, и ти казим да гледиш да дођис код мене у Беч, да пратиш писму на твој баба Ано и оно шерет Аврам да си мани од карта, и дава пари за пут у Беч, и да неидис на Хоргош ко Перо од Гамбец, и велико вода, него да седниш на оно швапско гвоздено кола, што си сипа и тури ватраг од натраг, и узмиш карта III. класа; неси плати много а стигнес заједно време сос прва класа. И да го ми пратиш абер преко жица, што прави све дрида — дрида; сос музика оћим да ти дочекам, сос баклада, и пукним из прањџија, и градим велико вечеру. Да свидиш бре како ј лепену овди, све куке сос пет бој, и гледат у небо ко Пантеон у Атина, а дукјану бре пуно сос свака марфа, и какој цркву од св. Стеван, е ниј тако мошеја у Стамбол, све учено свет, харно пиво, а што убава цури има бре да знајис, и лепо и мислис дај жено од какво фиршт, све у свила и кадифа, идет по тије Kartner strane и си гурат, ка вила бегат очи тамо и тамо, аман ниј тако, а живит од поштена да кирија плаћа: све си прави цигу мигу, и си смеји као лудо.

Е сад сум био сос Мишу и оно Микош од Ваљево.

— Шта можеш ти Алка, да мислиш на послетку откуд се нашао Остоја на авлијски врати необучен и бос? Вич ја ма колико да мислим, не могу да нађем на то одговора — започе једном Јовица тихо.

— А бог свети да га зва, кад знаш да је тај мој човек мало заошијан. Ваљда му тек није тај доктор казао да тако ради! Шта је хтео на вратима, или да их закључа, или да изађе на поље — ја не могу да будем доста паметна.

— Та није он стајао на вратима, већ је лежао, ено има тамо доле и неко ћебе прострто по земљи. Па баш то је оно, што ми је најчудније, ради чега је онако го и наг на овој великој зими лежао тамо.

— Па баш има тамо ћебе?! — запита Алка некако уплашена и изненађена. — Е, онда, буди бог с нама, дај боже да буде чист посао ш њиме — и затим Алка узе свећу, па позове и Јовицу, да оду до врата, да виде можда ће још што наћи тамо.

Ал' осим ћебета није било ничега другог и сад је тек Алка била у великој бризи и страху.

(Свршиће се.)

У то велико куке се зиват опера, сум платио пенди фиорина за ложа, сум сели на кадифа, а си гори много свећа ка у цркви на св. Никола. А луди много много, и си свират у ђемане лепо; боле како Перо из Чакова, и си дигни бина, и изиђа, много свет и играт, и тако сум мислио сут ангели сос небу из рај код Адам и Еву изиђа много вила сос крила; дјаволи сос рог; аждајо, и певат и играт, е сум гледо и гледо и нисум знао штај то. И си изађимо у 11 сат преко Ring аман много луди идет и си гурат као на панађур у Солун и од тије гас си види ко на бело дану; ја незнајим кад то свет слава, и био сам у механа и сум видо како једет господа сос лево рука, и ја сум пробо, аман ми испадни месо из вилушка. Ја сум треба да идем сос мустра од марфа мој газдо да ватим муштерија по Албанаје, Грчка и Бос на. аман проклето стаје новина писат еј буна и рат у ти је вилајет, и сад си боји и неки да ми пусти, да ми не у биј и узмет тије мустри од марфа и погано свет да ти уби за риту.

Е сад сум ти доста писо већ си га си свеке, и да ми писиш кад океш да дођеш, да ти чекам, и да ми гу на све поздравиш по варош и селу познато, на кир Томо, на др Аћим, Солар, Козак, Гамбец, Плајваз, и све луди мој познато, и јесум твој искрену побратим Кир Петраки највеће калфа код S. K.

Ништа није без узрока.

Млади Кипра зато тако
Свој цилиндар збјча јако,
Лепа Јулка да не види,
Па да га се не застиди,
Што виспрена сва му глава —
Ћелава.

А Јулчица опет само
Зато носи густи вео,
Да јој слатки, млади Кипра
Ни слутити неби смео,
Како јој је лице здраво —
рапаво —

Љ

Чива изео векслу.

Покојни чика С. био је иначе врло ваљан човек, али је често са чивутима имао посла, мало мало — дај чиво новаца.

Једном ће опет чика С. своје чиви да га замоли за мало бакара. Чива радо дочека птицу, изброји му новаца и — поднесе неку зеланкасту артију да је потпише. Чика С. прими новце, потпише „векслу“ (то је била та зелен-васта артија) опрости се са чивом и оде кући.

Дан по дан, па дође, и дан плаћања. Чива зором куд! куд! на врата. Чика С. онако бунован протре очи, и на његово велико чудо спази свога „кредитора“ већ код кревета. Чика С. запита: шта је Шмило? Шмила изнесе „векслу“ распечи уста, и демонским осмејком поздрави мамурног дужника. Чика С. сети се одма шта је, па и не дочека да „избраник“ изговори, већ рече: опростите, до шестог овог месеца не могу вам платити, и с' отим се окрене дувару. Чива сад тек почне читати: ја морам новац

данас имати! мени је новац врло нуждан, давали су ми данас тридесет на стó само да сам имао. Видите молим вас какав сте човек, онда сте казали како први дође да ће те ми зором сами донети, а ето већ шест сати сунце већ изашло, а вама ни бриге. Кажем вам да до шестог немогу платити, па нек је сад доста!

Ал шта ја имам од шестог? ја за први знам, баш оћете да ме убијете с' моје осморо деце.

Е кад је баш тако рече чика С. (па пропусти нешто крупно кроз зубе) скочи из кревета, уђе у другу собу и брзо се врати с' једном празном чашом у руци и једним поквареним пиштољем па забрави врата на које је Чива ушао. Ди је та вексла? продере се Чика С. Чива прибледи као дувар, и дркћући пружи „векслу“, а чика С. натегне на „Шмилу“ пиштољ и рече: „таки да си полак појео!“ Кад Чива види да шале нема — одере полак и поједе, а чика С. му пружи чашу воде. Кад се овај воде напије, а чика опет напери пиштољ на њега док не прогута и другу половину, па га онда пусти напоље.

Чива оде кући и причека да шести буде, јер је знао, да је чика С. поштен иначе човек само је напросит.

Кад дође шести, а Чика С. зором своје јуди однесе новце и поштено врати, још га је „Шмила“ молио, да се не срди. Та што ћу се срдити, само кад је теби било на здравље, и с' отим се опрости, а Чива за њим ласкаво: „изволте само кад год треба.“

Некако баш на чивуцки усвр (Пасху) повестане чика С. опет новаца, а он по своје обичају хајд опет своје Хиршенхаузери, те заиште опет новаца. Чива радо изброји новце, понда уђе у другу собу, и изнесе један читав „Мацес“, поднесе чика С. перо и мастило да као бајаги на „Мацесу“ напише да му је дужан. А зашто да на овоме пишем? запита Чика С.

Та знате, одговори Чива, ако узморам опет писмено појести, да лакше прогутам.

Ђ.

У пређашња времена било је у Енглеској ретко глумица. Краљ Карло II када је једном на почетак претставе дуго чекати морао, и своју нестрпљивост управитељу изјаснио, извинио се управитељ: „Да краљица јошт обријана није.“

Два господара шетајући се по панч улици у В. дођу до говора како госпођица Н. има дугачак нос. — Ћут! рече један другом јер ја видим њезин нос а то је знак да она далеко није. О рече други кад ти тек њен нос видиш могу ја исприповедати док она до нас доспе.

У једној менаџерији уђе у кавез гди Хијена бијаше да исту нарани и покаже свету њену крстост, а један

шегрт гледајући то, повиче: То није ништа, да је моја мајсторица унутри, не би му саветовао да у кавез уђе.

Учитељ: Кажи ти мени Стево каква је реч Бој?

Стева: Сушно име.

Учитељ: Па добро, кад је у једном броју Бој, да како би ми у вишем бр. рекао?

Стева: (се замисли па брзо рече.) Двобој.

Кад је један Турчин у Алгиру први пут видео једну женску европејку са „кринином“ повиче: Алах, да луде европејке кад носи кишобран испод хаљина.

Неко приповеда да је гледао лисицу гди се на следећи начин од бува треби: Накупи повелико клупче вуне у усти, па се онда полако поче са репом у воду увлачити, буве све навале горе на суво, док не дођу све на клупче, она се онда сасвим у воду загњури и пусти клупче над водом, да одплови. (Леп начин за женски свет).

После резања колача застане попа на ручак, када се донесе на стол печена гуска, понуди га домаћин да исту транцира, попа засуче рукаве, узе виљушку да је забоду, гуска са тањира омакне а паде на скут попине мантије а одатле под стол на земљу под којем су два повелика гарова лежала, а попа повиче: недај, однесе гаров гуску, ал један баћа одговори: јест лане, кад сам ја на њу с ногом стао.

прибележио 5-Ко. у Вршцу.

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

доноси у своме осмом броју за год. 1886. овај садржај. 1. Под амбрелом, (са насловном сликом). од — Ђ. 2. Звонце, — успомена на врбицу. 3. Растанак, песма од 100 . . н. 4. Косарине љубичице, од Милорада Ј. М. 5. Личанин, студија професора А. Машића, песма (са сликом) од Б. 6. Једно писмо Венијамина Франклива, превео Мил. Хаџи-Вуковић. 7. Немам. . . песма од Милава. 8. Вепар, од Браца Беље. 9. Наш пуцољак, (цртала Орфелинија.) песма (са сликом) од А. 10. Из бележака једног путника, превео Марко Вујић. 11. Када на те. . . песма од Брана С. 12. Миш, мачка и мишоловка. — Фабула — од Чика Јове. 13. Разнолије. 14. Даштања. 15. Решења даштања. 16. Наша поштица. 17. Новије књиге.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу: Dr. Јов. Јовановић Wien IX. Postgasse Nr. 56. — „Невен“ чика Јовин лист излази двапут месечно на читавом табаку. Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 ф., на пола године 2 ф. за Србију и Црну гору и остале крајеве 10 дин. или 5 ф. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године, и шиље се на адресу: Штампарије А. ПАЈЕВИЋА у Н. Саду.

РЕД ШЛОВИДБЕ.

Пошт. лађа
од 4. (16.) марта

1886. до
даље наредбе.

Из НОВОГ САДА у ТИТЕЛ у служби мешовитој: по недељником и петком не пре 6 сахата у вече.

Из НОВОГ САДА у СЛАНКАМЕН-ТИТЕЛ и на по- тиске станице средом и суботом 5 и по сахата по подне.

Из НОВОГ САДА у ЗЕМУН и БЕОГРАД средом петком и недељом у 5 и по сахата по подне.

Из НОВОГ САДА у ОРШАВУ и ГАЛАЦ средом, петком и недељом у 5 и по сахата по подне.

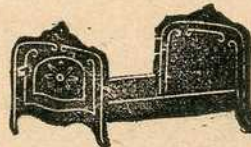
Из НОВОГ САДА у ЦАРИГРАД преко РУШЧУКА и ВАРНЕ: недељом, у 5 и по сахата по подне.

Из НОВОГ САДА у БУДИМПЕШТУ сваки дан у 10¼ сахата пре подне.

У НОВОМ САДУ, 3. (15.) марта 1886

ОДПРАВНИШТВО.

ОГЛАСИ.

ГРДНИ ГУБИТЦИ,

што их је велика Лондонска фабрика гвозденог намештаја „Godoridge Brothers and Comp.“ усељед најновијег пада Глезговске фабрике претрпела, тако су ју потресли, да је решила да фабрику затвори и да свој силни намештај, што је преостао, а који је на свима изложбама одликован златним медаљама, за четврти део фабричне цене сасвим распрода. Ја дакле препоручујем од горње куће код мене налазећих се 400 комада гвоздених кревета (кревети су налик на приложену овде слику) за одрасле (дивно израђено и украс за сваки стан и собу), по нечувено багателној цени од 8 ф. (пре су коштали 32 ф. 50 н.). — Нарудбине се отправљају и појединце, док еспана траје, и то сваки комад особито добар и без недостатка; новац се има унапред послати.

Ф. БУГАЊИ. — F. BUGANYI.

СТОВАРИШТЕ МАШИНА

У БЕЧУ, LANDSTRASSE, KRIEGLERGASSE.

Гвоздени кревети су особито у пролеће и у лето кудикамо бољи од дрвених, јер чувају да се у њих не увуче гад и нечистоћа, много су трајашнији и дају се расклонити. 5—12

ФРАЊЕ ХРИСТОФА

ВЛЕШТАВИ

ЛАК ЗА ПОД,

без мириса, брзо се суши и трајан је

Са својих практичких особина и једнострукости у употреби згодан је за самосвојно лаковање патоса. Собе после 2 сата могу се употребити. Има га у разним бојама (које су као год и масне) а и без боје, који патосу само блеска дају.

Углед и упутство за употребу налазе се код стоваришта,

Фрања Христоф, Берлин и Праг.

Проналазач и творничар правог блештавог лака за под.

Стовариште у Н. Саду код Љ. Стефановића. 5—6